

Warsztat informacyjny biblioteki szkolnej Lekcja otwarta w kl. I szkoły ponagimnazjalnej

Opracowanie: Grażyna Wodała

Temat: Warsztat informacyjny biblioteki szkolnej - poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł.

Cele:

Uczeń wie:

- jakie są zasady korzystania z biblioteki (czytelni, wypożyczalni i centrum multimedialnego),
- zna zbiory biblioteki (ich rozmieszczenie),
- zna warsztat informacyjny,
- co to jest księgozbiór podręczny,
- jakie są zbiory w bibliotece,
- jak zbudowana jest karta katalogowa,
- jakie są rodzaje katalogów.

Uczeń potrafi:

- wyszukiwać książki w katalogach: alfabetycznym, rzeczowym zarówno tradycyjnym jak i elektronicznym

Formy i metody pracy

- heurystyka
- metoda oglądowa
- metoda instruktażowa
- metody aktywizujące (mapa myśli, burza mózgów)
- rozmowa kierowana
- ćwiczenia praktyczne
- praca z tekstem

Środki dydaktyczne

- laptop
- rzutnik i ekran
- leksykony, słowniki, encyklopedie
- prezentacja multimedialna
- Internet , strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/>,
- http://www.bracz.edu.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=17&Itemid=27
- http://karo.umk.pl/K_3.02/karo.php?kl=21661-1507840519&al=x&dist=2&priority=&uid=&lok=&liczba=5&pubyearh=&pubyearl=&lang=pl&bib=UAM
- - flipchart, kolorowe flamastry

Przebieg zajęć

Część wprowadzająca

Powitanie uczniów. Podanie celu lekcji i tematu: Zapoznanie z warsztatem informacyjnym biblioteki.

Przedstawienie zbiorów i zasad korzystania z biblioteki. Uczniowie próbują odpowiedzieć na pytanie: Z czym kojarzy się uczniom biblioteka? burza mózgów – flipchart.

Dyskusja

Co to jest warsztat informacyjny bibliotek - burza mózgów – flipchart.

Tak pokieruj rozmową, by pojawiły się skojarzenia biblioteki z miejscem, w którym uczeń uzyskuje informację (wyszukuje), uczy się i rozwija swoją osobowość, zainteresowania oraz umiejętności. Np.

Zaznaczamy warsztat informacyjny i księgozbiór podręczny.

Część właściwa lekcji – 30 min

Po wprowadzeniu – przedstaw prezentację „Warsztat informacyjny biblioteki”. Podczas prezentacji omów elementy składowe warsztatu informacyjnego (księgozbiór podręczny, katalogi, kartoteki z uwzględnieniem Internetu i komputerowych baz danych).

Objaśnij poruszanie się po portalu wolnelektury.pl i zaprezentuj katalog Biblioteki Raczyńskich i KaRo, przedstaw UKD.

Druga godzina zajęć

Zapoznajmy się z podstawowymi wydawnictwami informacyjnymi – pokaz.

Zadaj uczniom pytanie: Jeśli czegoś nie wiemy, to gdzie szukamy informacji?

Rozpoznaj czy i jakie znają tytuły. Można rozdać wykaz podstawowych wyd. inf.

ćwiczenia

1. Nauczyciel przypomina uczniom

Jak dzielą się słowniki językowe?

Jak są zbudowane i jaką pełnią funkcję?

Co ułatwia korzystanie ze słowników (wstęp, wykaz skrótów, indeksy, alfabetyczny układ haseł, żywa pagina)?

Nauczyciel pyta uczniów, z czym trzeba się zapoznać, aby umieć szybko posługiwać się słownikiem. I na podstawie czego można zorientować się w układzie treści (informacji o korzystaniu ze słownika należy szukać we wstępie, w indeksach i w spisie treści).

2. Praca w grupach.

Po przekazaniu uczniom najistotniejszych informacji nauczyciel proponuje uczniom ćwiczenia z zastosowaniem różnych słowników.

Lider sprawdza jakie słowniki będą potrzebne i odbiera je od nauczyciela.

Po wykonaniu kolejnych ćwiczeń nauczyciel prosi uczniów o prezentację wyników poszukiwań w poszczególnych słownikach i o wypełnienie i pozostawienie ankiety.

ĆWICZENIE 1 („Słownik języka polskiego”)

W odpowiednim słowniku odszukajcie podany wyraz i odczytajcie jego znaczenie.

1. AFISZ
2. ELEGANCJA
3. KONESER
4. ROWER
5. PŁYWAK

ĆWICZENIE 2 („Słownik poprawnej polszczyzny”)

Użyj właściwej formy rzeczownika. Najpierw sprawdź poprawną formę w odpowiednim słowniku.

1. W programie I nie transmitowano na żywo.....(mecze).
2. Kupiłam kilogram.....(pomarańcze).
3. Na rosole było widać liczne(oko).
4. Mama nieustannie myślała o(syn).
5. AniaZosię ze schodów (zepchnąć- patrz: spychać).

ĆWICZENIE 3 („Słownik wyrazów obcych”)

W odpowiednim słowniku odszukajcie podany wyraz i odczytajcie jego znaczenie.

1. FILANTROP
2. ALTRUISTA
3. POLIGLOTA
4. PREKURSOR
5. MEGALOMAN

ĆWICZENIE 5 („Słownik związków frazeologicznych”)

Nauczyciel omawia układ artykułu hasłowego w powyższym słowniku.

Prosi jednego z uczniów o odszukanie znaczenia związku frazeologicznego „Spocząć na laurach”.

Uczeń odczytuje znaczenie powyższego związku. Nauczyciel wyjaśnia wszystkim uczniom sposób szybkiego poszukiwania znaczenia związku w tym słowniku

ĆWICZENIE 6 („Słownik ortograficzny”)

Spośród wyrazów wybierz te, które są błędnie napisane. Sprawdź poprawną pisownię w słowniku ortograficznym i jak dany wyraz należy poprawnie napisać. Grupy otrzymują zestaw zawierający trzy poniższe wyrazy. Z lewej strony stolika układają wyrazy błędnie napisane, a z prawej poprawnie.

Portugalka, abarzur, warszawianka, żadko,

Błędnie napisany jest wyraz 2 i 4. Poprawna forma to: abażur, rzadko.

ĆWICZENIE 7

Korzystając ze Słownika wyrazów bliskoznacznych, podaj po 5 synonimów do wyrazów:

1. FLAGA
2. LŚNIĄCY
3. CHCIEĆ
4. WADA
5. FIGIEL

ĆWICZENIE 8

Korzystając ze Słownika wyrazów obcych, wyjaśnij znaczenie podanych wyrazów i ustal z jakich języków pochodzą:

1. ADAPTACJA
2. POLIGLOTA
3. FAIR PLAY
4. ABSENCJA
5. SAGA

ĆWICZENIE 9

Korzystając ze Słownika języka polskiego, podaj po 3 znaczenia wyrazów:

1. WYWIAD
2. ROLA
3. SERWIS
4. ZAMEK
5. STRONA

ĆWICZENIE 10

Korzystając ze Słownika poprawnej polszczyzny, ustal i zapisz poprawną formę:

1. POMARAŃCZ – POMARAŃCZA
2. BLEDZIUTKI – BLADZIUTKI
3. ROŻEN – ROŻNO
4. Z WYJĄTKIEM – ZA WYJĄTKIEM
5. ORYGINALNIE - ORIGINALNIE
6. BEZCZELNY - BESZCZELNY

ĆWICZENIE 11

Korzystając ze Słownika ortograficznego, odszukaj i wypisz zasadę mówiącą o stosowaniu kropki po skrótach:

1. mgr
2. ul.
3. m.
4. dr
5. ur.

ĆWICZENIE 12

W Słowniku gwary miejskiej Poznania znajdź i objaśnij znaczenie wyrazów:

1. KITOWAĆ
2. SKURZAWKA
3. WUCHTA
4. KALAFKA
5. GIS
6. CHICHRAĆ SIĘ
7. AJZOL

ĆWICZENIE 13

W Słowniku mitów i tradycji kultury odszukaj i objaśnij znaczenie wyrazów :

1. DOMOKRAŻCA
2. KORONA
3. KORNET
4. FRASUNEK
5. MAUROWIE
6. BYĆ W SIÓDMYM NIEBIE

ĆWICZENIE 14

W Słowniku pisarzy antycznych odszukaj nazwiska pisarzy:

1. ARCHIMEDES
2. PLATON
3. SOKRATES
4. TALES (THALES)

ĆWICZENIE 15

W Słowniku skrótów odczytaj skróty i sprawdź pisownię:

1. biogr.
2. i in.
3. inż.
4. red.
5. WZFO

ĆWICZENIE 16

W Słowniku eponimów czyli wyrazów odmiennych odnajdź pochodzenie wyrazów:

1. ROWER
2. TABASCO
3. WERONIKA
4. LENONKI
5. ARAFATKA

ANKIETA EWALUACYJNA DLA UCZNIĄ

1. Dokończ zdanie: Podczas dzisiejszej lekcji

2. Podkreśl, jak oceniasz:

a) stopień trudności zadań:

bardzo trudne średnio trudne trudne łatwe bardzo łatwe

b) swoją sprawność korzystania ze wszystkich słowników (im wyższa cyfra, tym wyższa ocena)

0 1 2 3 4 5 6

3. Podaj słownik lub słowniki, które sprawiały Ci trudności

.....

Bibliografia:

<http://www.edukacja.edux.pl/p-17046-jak-korzystac-ze-slownika-i-encyklopedii.php>

K. Rau, E. Ziętkiewicz, Jak aktywizować uczniów. „Burza mózgów” i inne techniki w edukacji, Poznań, Oficyna Wydawnicza G&P 2000.

Słowniki

Bańko M., Krajewska M.: Słownik wyrazów kłopotliwych, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 1994

Matys R.: Słownik wyrazów przeciwstawnych: Wrocław, Wydawnictwo Astrum, 1996

Kubiszyn-Mędrala Z., Kurzowa Z., Skarżyński M.: Słownik synonimów, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2017

Kopaliński W.: Słownik eponimów czyli wyrazów odmiennych: Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2012

Jędraszko Cz.: Łacina na co dzień, Warszawa, Nasza Księgarnia, 1990

Bruckner A.: Słownik etymologiczny języka polskiego, Warszawa, Wiedza Powszechna, 1989

Paruch J.: Słownik skrótów, Warszawa, Wiedza Powszechna, 1992

Kopaliński, W.: Słownik mitów i tradycji kultury, Warszawa, Państwowy Instytut Wydawniczy, 1998

Słownik języka polskiego red. Witold Doroszewski, Warszawa, Państwowy Instytut Wydawniczy, 1951

10. Słownik wyrazów bliskoznacznych pod red. S. Skorupki, Warszawa, Wiedza Powszechna, 1982

Słownik terminów literackich pod red. M. Głowińskiego i in., Wrocław, Ossolineum, 2010
Grimal P.: Słownik mitologii greckiej i rzymskiej, Wrocław. Ossolineum, 1990
Słownik pisarzy antycznych pod red. A. Świderkówny, Warszawa, Wiedza Powszechna, 1990
Słownik frazeologiczny PWN z Bralczykiem, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2008
Słownik ortograficzny, Warszawa, PWN, 2008
Słownik wyrazów obcych, Warszawa, PWN, 2009
Słownik gwary miejskiej Poznania, Warszawa-Poznań, Wydawnictwo Naukowe PWN, 1997
Dąbrówka A., Geller E., Turczyn R.: Słownik synonimów, Warszawa, MCR, 1996
Słowniki językowe np. polsko-angielski, angielsko-polski

Leksykony

Leksykon pisarzy świata. XX wieku, Warszawa, Fundacja „Literatura Światowa”, 1993
Tylicka B.: Bohaterowie naszych książek. Leksykon, Łódź, Literatura, 2000
Czajka M., Kamler M., Sienkiewicz W.: Leksykon historii Polski, Warszawa, Wiedza Powszechna, 1995
Kamiński L., Ptaszyńska-Sadowska E.: Leksykon postaci literackich, Warszawa, Real Press, 1964
Janus K., Ludynia M.: Księga Aforyzmów, Katowice, Videograf II, 2008
Księga przysłów, Katowice, VIDEOGRAF II, 1998
Masłowski D. i W.: Księga przysłów polskich, Kęty, ANTYK, 2001

Encyklopedie

Andrzejewska M.: Encyklopedia sławnych Polaków, Poznań, Podsiedlik-Raniowski i Spółka, 2002.
Literatura i nauka o języku, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2003.
Historia. Encyklopedia Szkolna PWN, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2009.
Geografia. Encyklopedia szkolna, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2002.
Lady Perfekt: Sztuka życia czyli encyklopedia dobrych manier, Warszawa, ELEW, 1994
Encyklopedia Wiedzy o Książce, Wrocław, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1971.